

לח: רבינו תנאל

כל שעה פרק שני פסחים

מסורת הש"ס

(א) [לשיל ל. א.] (ב) סוספתא
 (ג) מלה פ"ח ה"ד. (ד) ל"ל
 (ה) [דברים טו.]
 (ו) [דברים טו.] (ז) [מנחות
 טו.] (ח) [שמות יב.]

תורה אור השלם

1. ושמרתם את המצות
 כי בעצם היום הזה
 הוצאתי את צבאותיכם
 מארץ מצרים ושמרתם
 את היום הזה לדורותיכם
 חקת עולמם: שמות יב יז
2. שבעת ימים מצות
 האכלי אך ביום הראשון
 השביתו שאר מבתיהם
 כי כל אבל חמץ וצורתה
 הנפש הורא מישראל
 מיום הראשון עד יום
 השביעי: שמות יב טו

מוסף רש"י

מי שאכל באנינות.
 שומר לאכלו כשהוא
 איתו רבוץ ביה לחם אורי
 (לעיל דף טו.)

ושמרתם את המצות עבדו לה שמירה לשם מצה. כל שימור שאתה
 שמרתם שלם תמחין המכוון לשם מצה של מצה: ולא כו. דלא
 לשם מצה של מצות פסח עבדו לה אלא לשם מצה של זבח: שאינה
 נאכלת לשבעה. דלאחר יום

יושמרתם את המצות מצה המשתמרת לשם
 מצה יצתה זו שאין משתמרת לשם מצה אלא
 לשום זבח רב יוסף אמר אמר קרא שבעת
 ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת לשבעת
 ימים יצתה זו שאינה נאכלת לשבעת ימים
 אלא ליום וליה תניא כוותיה דרבה ותניא
 כוותיה דרב יוסף תניא כוותיה דרבה יכול
 יצא ידי חובתו בחלות תורה ורקיקי נזיר
 תלמוד לומר ושמרתם את המצות מצה
 המשתמרת לשם מצה יצתה זו שאינה
 משתמרת לשם מצה אלא לשום זבח תניא
 כוותיה דרב יוסף יכול יצא אדם ידי חובתו
 בחלות תורה ורקיקי נזיר תלמוד לומר שבעת
 ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת לשבעת
 יצתה זו שאינה נאכלת לשבעה אלא ליום
 וליה ותיפוק ליה מלחם עוני מי שנאכל
 באנינות יצא זה שאינו נאכל באנינות אלא
 בשמחה סבר לה בר' עקיבא דאמר עני כתיב
 ותיפוק ליה דהוה ליה מצה עשירה אמר
 שמואל בר רב יצחק רביעית היא ומתחלקת
 היא לכמה חלות ותיפוק ליה דאינן נאכלות
 בכל מושבות אמר ריש לקיש זאת אומרת
 חלות תורה ורקיקי נזיר נאכלין בנוב ובעון
 יתניא אמר ר' אילעאי שאלתי את ר' אליעזר
 מהו שיצא אדם בחלות תורה ורקיקי נזיר
 אמר לי לא שמעתי באתי ושאלתי לפני ר'
 יהושע אמר לי הרי אמרו חלות תורה ורקיקי
 נזיר שעשאן לעצמו אין אדם יוצא בהן
 למכור בשוק יוצא בהן כשכבתי והרציתי
 דברים לפני ר' אליעזר אמר לי ברית הן הן
 הדברים שנאמרו לו למשה בסיני איכא
 דאמרי ברית הן הן הדברים שנאמרו לו
 למשה בסיני ולא טעמא בעיא וטעמא מאי
 אמר רבה כל לשוק אימולוכי מימולך אמר אי
 מודבן מודבן אי לא מודבן איפוק בהו אנא:
 מתני'

זאת אומרת חלות תורה ורקיקי נזיר. פ"ה דלא חמי כר"ש דאמר
 בפ"ק דמגילה (דף טו:) לא קרבו אלא פסחים ומוצות הקבוע
 להם זמן אבל שאין קבוע להם זמן לא וכפירשו משמע בפרק בתרא
 דזבחים (דף קה.) דתניא התם כל הנידר ונידר קרב צנמה ואין נדר

וכו' דברי ר' מאיר ומכמים אומרים לא
 קרבו אלא עולות ושלמים וכלבד רבי
 שמעון אומר אף ציבור לא הקריבו
 אלא חובות הקבוע להן זמן משמע
 דמורה ר' שמעון לחכמים דלא קרבו
 מנחה ומזרות צנמה וקשה דכפ"ק
 דמגילה (דף טו:) תנן אין צין צמה
 גדולה לצנמה קטנה אלא פסח זה
 הכלל כל שנידר ונידר קרב צנמה
 שאין נדר וכו' ואמר בגמרא מני כר"ש
 היא ח"כ לר' שמעון קרבה מנחה
 צנמה לנידר ונידר הוא ומזרות נמי
 קרב לנידר צנמה דהא ר"מ דקמי
 ביה ליטנא כל שנידר ונידר קרב
 צנמה ונדר רקיקי נזיר איכא צנמה
 דלאחר התם מאי טעמא דר"מ אמר
 קרא לא תעשון ככל אשר אהטו
 עושים וגו' אמר להו משה כי עליהן
 לארץ ישרות אקריבו חובות לא
 אקריבו ומנחה ומזרות ישרות ניעהו
 דמזרות גופיהו נידר ונידר הוא אע"ג
 דהקרבנות חובה וזבן מפרש התם
 דסברי אין מנחה צנמה ומזרות אע"ג
 נידר הוא מ"מ הקרבן חובה ונראה
 לר"י דה"פ דמתניתין דמגילה דאין
 חילוק צין צמה גדולה לצנמה קטנה
 אלא פסחים זה הכלל כל הנידר ונידר
 הקרב צנמה גדולה קרב צנמה קטנה
 וכל שאין נידר וכו' ולא נחית אלא
 לפרש מה שזיה הגדולה לקטנה אבל
 יש נידר ונידר כמו מנחה ומזרות
 שאין קריבין לא כזו ולא כזו:

נאכלים בנוב ובעון. הקשה
 רבינו נקם א"כ היכי
 ממעט ציכורים מכלל מושבות והא
 ציכורים הו חובה הקבוע להן זמן
 בזמן שמחה דמעלת עד החג מביא
 וקורא א"כ קריבים צנוב וגבעון כמו
 פסחים שהיו קריבים לכ"ע ויש לומר
 דציכורים הואלי יש להם זמן גדול כל
 כך לא חשיב זמן קבוע ורש"י מפרש
 דמשום הכי הו ציכורים חובה
 שאין להן זמן קבוע כיון שאם אין

לו פירות לא יצא ציכורים: ורקיקי נזיר נאכלות צנוב וגבעון ודלא כר"ש דאמר בפ"ק דמגילה
 (דף טו:) דלא קרב צנוב וגבעון דהיינו צמה גדולה אלא פסחים וחובות
 אלונתא

הקבוע להן זמן אבל חובות שאין להן זמן קבוע לא ודלא כר"ש דאמר בפ"ק דמגילה (דף טו:) דלא קרב צנוב וגבעון
 קטנה שהיה עושה בראש גגו לא קרבו ליחד אלא עולה ושלמים. ועל אומן בפרק דזבחים (דף קה.) כאן וכו' צמה גדולה צנוב וגבעון וזמנה
 המזות וממזות תאכלו וגו' דלא נפקי מכלל מושבות דלית להו הידר בכל מושבות שהיו יכולין להוליכן ככל מקום שירצו בזמן
 אכילתן דתנן בפרק בתרא דזבחים (דף קה:) בלא לנוב וגבעון וזמנה וזמנה קדשי קדשים נאכלין לפנין מן הקלעים קדשים קלים ומעשר
 שני ככל ערי ישראל. עד שלא הוקם המשכן היו צמות מותרות ועבודה בצבורות משהוקם המשכן עבודה צנמה ונאסרו הנמות עבדו
 את הירדן והוקבעו בגלגל ו' שביבשו ו' שחילקו היו הצמות מותרות בלא לשילה לאחר שחילקו והוקבע משכן שם נאסרו הצמות וכולהו
 מפרש מקראי בפרק בתרא דזבחים [קמ:] חרבה שילה בימי עלי כשנשבה הארון נאכרן פלשתים בלא להן לנוב ולא היה שם משכן אלא בית של
 אגנים היה והוקבע שם מנחה הנחשת אבל ארון לא היה שם ששחזרוהו פלשתים עמד בקרית יערים עשרים שנה עד שמלך דוד והביאו
 לגיון וציון עמד עד שנה שלמה בית המקדש דכתיב (מ"א ה) וביאו הנהגים את ארון ברית ה' וגו' ומנחה הנחשת היה צנוב כל ימי
 שאלו ושמאל דכתיב (ש"א כ) ויאמר אין לחם חול אל תחת ידי כי אם לחם קודש [וגו'] המוסרים מלפני ה' חרבה נוב על דבר זה שהרגס
 שאלו מפני שנתנו לחם ללוד וכו' להם לגבעון ויתן שם מנחה הנחשת עד שנה שלמה הבית דכתיב בדברי הימים (ב' א): **כרים**.
 שזעה: **ואיכא דאמרי**. בממיה אמר ליה וי' הן הדברים כו' דלא בעי טעמא בהלכה למשה מסיני: **וטעמא מאי**. גמרא בעי לה. וטעמא
 מאי שעשאן למכור בשוק לנזירי חודה יוצא בהן אם לא מכרן הרי לא נשמרתם לשם מצה אלא לשם זבח: **איפוק כהו אנא**. ידי חובת מצה:
 מתני'